

KDE SA STRETÁVA NEBO SO ZEMOU... NÁVŠTEVA KLÁŠTORA KLOSTERNEUBURG

7. októbra 2013 pripravila Spoločnosť priateľov Univerzitnej knižnice v Bratislave (SPUK) pre svojich členov, zamestnancov Univerzitnej knižnice v Bratislave exkurziu do Rakúska, do kláštora Klosterneuburg. SPUK okrem šírenia dobrého mena a pozitívneho obrazu Univerzitnej knižnice

Pracovníci Univerzitnej knižnice v Bratislave v priestoroch kláštornej knižnice

v Bratislave, podporuje aj zvyšovanie odbornej kvalifikácie a znalostí zamestnancov Univerzitnej knižnice a knihovníkov vôbec. Preto je aj jednou z prioritných úloh tohto občianskeho združenia podporovať odborné knihovnícke podujatia.

Kláštor Klosterneuburg, neďaleko Viedne patrí k najvzácnejším pamiatkam sakrálneho umenia v Rakúsku. Počiatky kláštora siahajú k markgrófovi Leopoldovi III. Babenberskému, ktorý sa v roku 1113 presídlil do Klosterneuburgu a odtiaľto spravoval krajinu. V nasledujúcom roku splnil

Leopold svoj sľub vybudovať kláštor. V roku 1133 pozval mníchov augustiniánskeho rádu do Klosterneuburgu. Mnísi v nasledujúcich stáročiach zmenili kláštor na centrum náboženského života, kultúry a vzdelanosti. Po kanonizácii Leopolda v roku 1485 sa Klosterneuburg stal významným pútnickým miestom.

Dnešnú podobu dali Klosterneuburgu Habsburgovci. Cisár Karol V. sa spojil so slávnym staviteľom J. B. Fischerom z Erlachu, ktorý sa inšpiroval španielskym kláštorom Escorial a časť budov kláštora dal prestavať v barokovom slohu.

Pohľad na barokový vstup do kláštora

Účastníci exkurzie absolvovali tri tematické prehliadky – sakrálnu, imperiálnu a čiastočne aj vínnu cestu, ktoré boli orientované na náboženskú, svetskú a vinársku históriu kláštora. Všetkých zaujal rozsiahly kláštorňý komplex a nadchli nádherná baroková Sala Terrena a jej osem mytologických atlantov v nadživotnej veľkosti, mramorová sála, cisárske apartmány, kláštorňý kostol s freskami a ranobarokovým organom, krížová cesta a predovšetkým najväčší skvost kláštora, slávny a unikátny Verdúnsky oltár z roku 1181, dielo z emajlu a zlata majstra Mikuláša z Verduna.

zdroj: wikipedia

Emajlový zlatý oltár Mikuláša z Verdunu.

Klosterneuburg je známy aj vínom. História výroby vína siaha až do obdobia založenia kláštora. Kláštor Klosterneuburg je súčasne aj najstaršou vinárskou usadlosťou v Rakúsku. Vinohrady majú takmer 900 rokov, so 108 hektármi obrábanej pôdy sú jedny z najväčších v Rakúsku.

Organizátori exkurzie zabezpečili aj prehliadku kláštornej knižnice, ktorú účastníci exkurzie navštívili v popoludňajších hodinách. S históriou knižnice kláštora Klosterneuburg, jej zbierkami a unikátmi oboznámil účastníkov exkurzie jej vedúci Dr. Martin Haltrich.

Kláštorná knižnica s 260-tisíc zväzkami a viac ako 800 inkunábulami, takmer 750 tlačami do roku 1520, 1256 stredovekými rukopismi a zbierkou glóbusov je najväčšou, verejne prístupnou súkromnou knižnicou v Rakúsku.

K najstarším a najcennejším dokumentom patria ilustrované rukopisy, napr. žaltár z Dolného Saska, kniha modlitieb Svätého Leopolda ako aj

tzv. Leopoldova biblia, ktorú daroval Leopold III. v roku 1136 kláštoru. Do tohto obdobia sa datuje aj vznik kláštornej knižnice. Zlaté časy pre knižnicu znamenal koniec 14. a 15. storočia, doba vzniku viedenskej univerzity, kedy veľa mníchov bolo súčasne profesormi univerzity. Počas husitských vojen sa preniesli najcennejšie diela knižnice českého kláštora Sedlec do Klosterneuburgu a tieto tu aj ostali.

V roku 1941 museli augustiáni opustiť kláštor a knižnica sa stala vlastníctvom národnosocialistického štátu a pobočkou Národnej knižnice.

S ohľadom na zameranie účastníkov exkurzie – knihovníkov, vybral Dr. Haltrich niekoľko pozoruhodných rukopisov, inkunábulí, prvotlačí a iných zaujímavostí, napr. zväzkové katalógy knižnice.

Dominantnými jazykmi knižnice sú latinčina s takmer 12 600 titulmi a nemčina s 31 995 titulmi.

Radenie fondu je systematické, pochádza z konca 19. storočia. Schému predstavuje 16 skupín, niektoré skupiny sa delia aj na podskupiny. Knihy získané po roku 1943 sú uložené v miestnosti pod hlavnou sálou knižnice a stavané sú podľa numerus currens. Oddiel Encyklopédie, príručky a periodiká obsahuje 1 600 titulov. Dôraz spočíva na 900 tituloch z 19. storočia. Sú to predovšetkým biografie a biografické súborné diela. Okolo

Foto: V. Gyalogová

Pohľad do kláštornej knižnice

400 titulov sú bibliografie a súpisy literatúry, napr. Index prohibitorum librorum z roku 1726 alebo Catalogus librorum prohibitorum z roku 1776. Z periodík prevládajú tituly v nemčine z 19. storočia, z viac ako 250 titulov je 19 titulov z 18. storočia. Vo fonde prevláda teologická literatúra, sú tu však aj diela z histórie, filológie, prírodných vied, medicíny, pedagogiky, vojenstva a poľnohospodárstva. Zaujímavá je aj zbierka hudobnín a notového materiálu a tiež zbierka máp; všetky mapy boli vydané pred rokom 1900. Pýchou zbierky je 50 vojenských a morských máp.

Celý fond knižnice je skatalogizovaný. Významný je miestny katalóg – zväzkový katalóg z 19. storočia, ktorý predstavuje stav vecného radenia

Foto: V. Gyalogová

Obslužný pult kláštornej knižnice

fondy z tohto obdobia, katalóg numerus currentis – zväzkový katalóg, ktorý sa začal budovať v roku 1943, ako aj historické katalógy, napr. dvojdielny zväzkový katalóg – v 1. zväzku, z roku 1908, sú rukopisy a v 2. zväzku, z roku 1807, sú inkunábuly a prvotlače.

Stredoveké rukopisy kláštornej knižnice Klosterneuburg spracováva Komisia pre knihovedu stredoveku Rakúskej akadémie vied vo Viedni. Účastníci exkurzie sa stretli s vynikajúcimi sprievodcami po expozíciách kláštora, či to bol fundovaný a nadštandardný výklad v slovenčine pani Nedas alebo prednáška a sprievod dr. Martina Haltricha po historickom fonde kláštornej knižnice. Do slovenčiny tlmočila naša kolegyňa Vlasta Okoličániová, za čo jej patrí vďaka. Návšteva Kláštora Klosterneuburg bola skutočným zážitkom, pre všetkých duchovným a odborným prínosom.

PhDr. Dagmar Kleinová